

EUROPEJSKI SZLAK DZIEDZICTWA PRZEMYSŁOWEGO

Posted on 16 kwietnia 2024

Od czasu rewolucji przemysłowej industrializacja ma fundamentalne znaczenie dla przemian gospodarczych, które zachodziły w Europie od XVII w. do współczesności. W ramach cyklu #SzlakiKulturoweEDD przybliżamy historię i działanie Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (European Route of Industrial Heritage). Pomysł na utworzenie sieci pojawił się w 1999 r. Obecnie szlakiem zarządza European Route of Industrial Heritage, który łączy ponad 300 organizacji członkowskich. ERIH uznawany jest za jednym z najlepiej zorganizowanych Szlaków Kulturowych Rady Europy.

Europejski Szlak Dziedzictwa Przemysłowego tworzy sieć, która biegnie pomiędzy punktami kotwicznymi a powiązanymi z nimi budowlami regionalnymi. W skład struktury wchodzi ponad 2200 europejskich obiektów dziedzictwa przemysłowego. Szlak współtworzy 28 krajów, które wyróżniają się wielką różnorodnością miejsc są to m.in. krajobrazy industrialne i postindustrialne, muzea przemysłu i techniki. W 2019 r. European Route of Industrial Heritage uzyskał certyfikację Szlaku Kulturowego Rady Europy, która została potwierdzona w wyniku recertyfikacji w czerwcu 2023 r.

W Polsce znajduje się 7 punktów kotwicznych, jedna trasa regionalna oraz obiekty powiązane ze szlakiem tematycznym. Przedstawiciele aktywnie uczestniczą w realizacji idei Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego.

Kopalnie i browary

W skład punktów kotwicznych w Polsce wchodzi:

- Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach (wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO),
- Exploseum w Bydgoszczy,
- Muzeum Tyskich Browarów Książęcych w Tychach,
- Muzeum Browaru Żywiec w Żywcu,

- Stara Kopalnia – Centrum Nauki i Sztuki w Wałbrzychu,
- Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego Guido w Zabrze,
- Manufaktura w Łodzi.

Bezwarunkowo powiązany z ERIH jest Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego– szlak regionalny, który powstał w 2006 r. jako tematyczna trasa turystyki motorowej, obejmująca ponad 40 zabytków związanych z tradycjami m.in. górnictwa, energetyki, kolei. Poza strukturą ERIH znajdują się również szlaki lokalne oraz szlaki dziedzictwa przemysłowego m.in. w Krakowie, Wrocławiu, Warszawie.

W ramach Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego znajdziemy 47 obiektów dziedzictwa przemysłowego wpisanych na Listę UNESCO. W Polsce przemysłowymi obiektami UNESCO są m.in. kopalnie krzemienia pasiastego w Krzemionkach Opatowskich, kopalnie soli w Wieliczce i Bochni oraz kopalnie rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach.

Obiekty kameralne

Na Europejskim Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego w Polsce znajdziemy reprezentacje wielu gałęzi przemysłu i skal produkcji np. w Muzeum Chleba, Szkoły i Ciekawostek w Radzionkowie możemy zobaczyć narzędzia, którymi wytwarzano dawniej chleb. Występują także miasta, które zaliczane są do najbardziej aktywnych w Europie pod względem produkcji Inu u schyłku XIX w., m.in. osada fabryczna wraz z pozostałościami zespołu fabryk włókienniczych w Żyrardowie. Kolejnym miastem słynnym z zakładów włókienniczych była Łódź, która w wyniku burzliwej industrializacji wyrosła na jedno z największych miast Polski XX w. Na Europejskim Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego znajduje się również Szlak Zabytków Techniki w Łodzi, stworzony na podstawie inwentaryzacji zasobu zabytków techniki, wykonanej z inicjatywy Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków w 2015 r. Sieć obejmuje 26 obiektów.

Więcej informacji o Europejskim Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego na stronie <https://www.erih.net/>.

fot. Stara Kopalnia – Centrum Nauki i Sztuki w Wałbrzychu

Manufaktura w Łodzi

Stara Kopalnia w Wałbrzychu

Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach

Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach

Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach